

II

(Sdělení)

SDĚLENÍ ORGÁNŮ A INSTITUCÍ EVROPSKÉ UNIE

KOMISE

Sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb

(2008/C 14/02)

(Toto sdělení nahrazuje oznámení Komise o metodě stanovování referenčních úrokových sazeb a diskontních sazeb.)

REFERENČNÍ A DISKONTNÍ SAZBY

V rámci kontroly, kterou Společenství vykonává nad státními podporami, Komise pracuje s referenčními a diskontními sazbami. Referenční a diskontní sazby se používají jako náhrada tržní sazby k výpočtu grantového ekvivalentu podpory, zvláště v případě, kdy se podpora vyplácí v několika splátkách, a k výpočtu části podpory, která vyplývá z režimů dotace úroků. Slouží rovněž ke kontrole souladu s pravidlem *de minimis* a s předpisy o blokové výjimce.

SOUVISLOSTI REFORMY

Hlavní důvod přezkoumání metodiky určování referenčních a diskontních sazeb spočívá v tom, že požadované finanční parametry nejsou vždy dostupné ve všech, zejména v nových, členských státech⁽¹⁾. Kromě toho by stávající metoda měla být zlepšena, aby brala v úvahu úvěruschopnost dlužníků a zajištění.

Toto sdělení proto navrhuje revidovanou metodu pro stanovení referenčních a diskontních sazeb. Navrhovaný přístup rozvíjí na základě současného mechanismu, který je praktický a schválený všemi členskými státy, novou metodu, která zmírňuje některé současné nedostatky, je slučitelná s různými finančními systémy v EU (zejména v nových členských státech) a snadno se používá.

STUDIE

Studie společnosti Deloitte & Touche⁽²⁾, kterou si objednalo generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, navrhuje systém založený na dvou pilířích: takzvaný „standardní“ přístup a „zdokonalený“ přístup.

⁽¹⁾ Stávající referenční sazby pro tyto členské státy jsou sazby, které tyto státy oznamují jako sazby odrážející vhodnou tržní sazbu. Metodika výpočtu těchto sazeb se v jednotlivých členských státech liší.

⁽²⁾ K dispozici na internetové stránce GR pro hospodářskou soutěž,
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/

Standardní přístup

V rámci tohoto přístupu zveřejňuje Komise každé čtvrtletí základní sazbu, která je vypočtena pro různé měny a různé doby splatnosti – tříměsíční, roční, pětiletou a desetiletou. Používají se sazby IBOR⁽¹⁾ a prodejní swapové sazby, a pokud tyto parametry chybí, sazby státních dluhopisů. Přírážka, která se použije k získání referenční sazby úvěru, se vypočítá podle úvěruschopnosti dlužníka a zajištění. V závislosti na ratingové kategorii podniku („rating“ přidělovaný ratingovými agenturami v případě velkých společností nebo bankami v případě malých a středních podniků) představuje marže použitelná na standardní případ (normální rating a běžné zajištění⁽²⁾) 220 základních bodů. V případě „nízké“ úvěruschopnosti a zajištění by se mohla zvýšit až na 1 650.

Zdokonalený přístup

Tento přístup by členskými státy umožňoval pověřit nezávislou organizací, například centrální banku, pravidelným zveřejňováním referenčních úrokových sazeb pro větší počet splatností a častěji, než je tomu v případě standardního přístupu. Tento přístup by byl odůvodněný tím, že daná organizace má lepší znalosti o finančních a bankovních údajích a má k nim rovněž lepší přístup než Komise. V případě volby tohoto přístupu by Komise a externí auditor schvalovali metody výpočtu. U tohoto přístupu by bylo v některých případech možné uvažovat o povolení výjimky *opting out*, tedy neúčasti.

Slabiny

Nehledě na ekonomický význam obou metod je nutné upozornit na určité potíže:

Standardní přístup:

- Neřeší problém s nedostatkem finančních údajů v nových členských státech a přidává nové, nesnadno přístupné parametry,
- Standardní metoda by mohla upřednostňovat velké společnosti na úkor malých a středních podniků, u nichž není k dispozici žádný rating nebo je méně příznivý (zvláště kvůli asymetrii informací ve vztahu k věřiteli). Mohl by vyvolat řadu sporů o metodě výpočtu přírážky k základní sazbě, která se odvíjí od úvěruschopnosti a úrovně zajištění,
- Nezjednodušuje úlohu členských států, zejména co se týče kontroly dodržování pravidla *de minimis* a předpisů o blokové výjimce.

Zdokonalená metoda:

- Zdokonalená metoda se může ukázat problematickou při použití na režimy podpory: volatilita tržních sazeb by mohla způsobit, že rozdíl mezi sazbou podkladové sazby půjčky a momentálně platnou referenční sazbou bude pro dlužníka natolik výhodný, že některá opatření by se stala neslučitelnými s pravidly o státní podpoře,
- Čtvrtletní úprava sazeb by komplikovala vyřizování případů, protože vypočtené částky podpory na počátku fáze posuzování by se mohly značně odlišovat od částek vypočtených v den, kdy Komise přijme konečné rozhodnutí,
- Ustanovení se zdají příliš komplikovaná a mohlo by se stát, že by nebyla ve všech státech používána stejným způsobem.

NOVÁ METODA

Aby se těmto potížím vyhnula, Komise navrhuje metodu, která:

- je snadno použitelná (zvláště pro členské státy, když se zabývají opatřeními, jež se řídí předpisy o podpoře *de minimis* nebo o blokové výjimce),
- zajišťuje rovné zacházení ve všech členských státech s minimálními odchylkami od současné praxe a usnadňuje novým členským státům používání referenčních sazeb,
- používá zjednodušená kritéria, která berou v úvahu úvěruschopnost podniků místo jejich pouhé velikosti, což bylo dosavadní, poněkud povrchní kritérium.

⁽¹⁾ Mezibankovní nabídková úroková sazba na peněžním trhu.

⁽²⁾ Případy, kdy příjemce vykazuje uspokojivý rating (BB) a míru ztráty při selhání (LGD) mezi 31 % a 59 %.

Tato metoda navíc umožňuje nevnášet do metod výpočtu více nejistoty a složitosti v bankovním a finančním prostředí, které se mění v důsledku provádění rámce Basilej II, což by mohlo mít významný dopad na alokaci kapitálu a chování bank. Komise bude dále sledovat změny v tomto prostředí a v případě potřeby vypracuje další pokyny.

OZNÁMENÍ KOMISE

Hlavní důvod přezkoumání metodiky určování referenčních a diskontních sazeb spočívá v tom, že požadované finanční parametry nejsou vždy dostupné ve všech členských státech. Stávající metodu lze kromě toho vylepšit s cílem zohlednit úvěruschopnost dlužníků a zajištění.

Komise proto přijímá následující metodu stanovování referenčních a diskontních sazeb:

— Základ pro výpočet: jednoletá sazba IBOR

Základní sazba vychází z ročních sazeb peněžního trhu, které jsou k dispozici téměř ve všech členských státech, přičemž Komise si vyhrazuje právo použít kratší nebo delší doby splatnosti přizpůsobené na určité případy.

Pokud nejsou tyto sazby k dispozici, použije se tříměsíční sazba peněžního trhu.

Bez spolehlivých nebo rovnocenných údajů nebo ve výjimečných situacích může Komise v úzké spolupráci s dotčeným členským státem či státy a v zásadě na základě údajů od centrální banky daného členského státu stanovit jiný základ pro výpočet.

— Marže ⁽¹⁾

Na základě ratingu daného podniku a nabízeného zajištění ⁽²⁾ se v zásadě použijí následující marže:

Úvěrové marže v základních bodech			
Ratingová kategorie	Zajištění		
	vysoké	běžné	nízké
Velmi dobrý (AAA-A)	60	75	100
Dobrý (BBB)	75	100	220
Uspokojivý (BB)	100	220	400
Slabý (B)	220	400	650
Špatný/Finanční obtíže (CCC a níže)	400	650	1 000 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ S výhradou uplatňování zvláštních ustanovení pro podporu na záchranu a restrukturalizaci, která jsou obsažena v platných pokynech Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích, Úř. věst. C 244, 1.10.2004, s. 2, a zejména s výhradou bodu 25 písm. a), kde se odkazuje na „sazbu srovnatelnou alespoň se sazbami, které jsou běžné u zdravých podniků, a zejména s referenčními sazbami přijatými Komisí“. Proto se v případech podpory na záchranu použije roční sazba IBOR zvýšená alespoň o 100 základních bodů.

Za běžných okolností se k základní sazbě připočte 100 základních bodů. Předpokladem jsou i) půjčky podnikům s přinejmenším uspokojivým ratingem a vysokým zajištěním nebo ii) půjčky podnikům s přinejmenším dobrým ratingem a běžným zajištěním.

⁽¹⁾ Ze studie vyplývá, že tato marže je do velké míry nezávislá na splatnosti úvěru.

⁽²⁾ Běžným zajištěním by se měla rozumět úroveň zajištění, kterou běžně vyžadují finanční instituce jako záruku za svou půjčku. Úroveň zajištění lze měřit jako ztrátu při selhání (LGD), což je očekávaná ztráta vyjádřená v procentech expozice dlužníka, pokud se přihlédne k částkám, které lze získat ze zajištění a z aktiv při úpadku; LGD je proto nepřímou úměrná platnosti zajištění. Pro účely tohoto sdělení se má za to, že při „vysokém“ zajištění představuje LGD 30 % nebo méně, při „běžném“ zajištění představuje LGD 31 až 59 % a při „nízkém“ zajištění je LGD 60 % nebo více. Podrobnější informace o pojmu LGD jsou uvedeny v dokumentu Basilej II – Mezinárodní konvergence měření kapitálu a kapitálových standardů: Revidovaný rámec – úplné znění, který je dostupný na adrese <http://www.bis.org/publ/bcbs128.pdf>

U dlužníků, u nichž v minulosti nebyl stanoven žádný rating nebo jejichž rating nevychází z rozvahy, například u některých společností se zvláštním účelem nebo u začínajících společností, by se měla základní sazba zvýšit alespoň o 400 základních bodů (v závislosti na dostupném zajištění) a marže nikdy nemůže být nižší než ta, která by se použila na mateřskou společnost.

Není nutné používat ratingy od specializovaných ratingových agentur – stejně přijatelné jsou i národní ratingové systémy nebo ratingové systémy, které používají banky ke stanovení míry selhání ⁽¹⁾.

Výše uvedené marže lze po určité době aktualizovat podle situace na trhu.

— Aktualizace

Referenční sazba se bude aktualizovat každý rok. Základní sazba se tedy vypočítá na základě roční sazby IBOR zaznamenané v září, říjnu a listopadu předchozího roku. Takto stanovená základní sazba bude platit od 1. ledna. Referenční sazba na období od 1. července 2008 do 31. prosince 2008 se výjimečně vypočítá na základě roční sazby IBOR zaznamenané v únoru, březnu a dubnu 2008, s výhradou použití následujícího odstavce.

Kromě toho, v zájmu zohlednění významných a náhlých změn bude aktualizace provedena pokaždé, kdy se průměrná sazba vypočítaná za předchozí tři měsíce odchýlí od platné sazby o více než 15 %. Tato nová sazba začne platit prvním dnem druhého měsíce po měsíci rozhodném pro výpočet.

— Diskontní sazba: výpočet současné čisté hodnoty

Referenční sazba se použije rovněž jako diskontní sazba pro výpočet současných hodnot. V zásadě se přitom použije základní sazba navýšená o 100 základních bodů.

— Tato metodika vstoupí v platnost dne 1. července 2008.

⁽¹⁾ Srovnání nejpoužívanějších mechanismů úvěrového hodnocení je uvedeno v tabulce 1 pracovního dokumentu č. 207 Banky pro mezinárodní platby:
<http://www.bis.org/publ/work207.pdf>